

IVONA BOITAN

**CU SÂNGE RECE
ȘI ALBASTRU**

Ivona Boitan s-a născut pe 4 ianuarie 1969 în Cluj Napoca. A urmat facultatea de Regie Teatru din cadrul A.T.F. București. În 1996 a semnat regia spectacolului *Viata Conjugală* de Max Aub la Teatrul Național Târgu-Mureș, după care s-a despărțit de teatru. De mai bine de zece ani lucrează ca și copywriter în publicitate și televiziune. A lucrat ca scenarist la prima ediție a *Big Brother*, a inițiat rubrica *Top Rușinică*, pe care a și scris-o în primul sezon. În prezent este scenarist la emisiunea *Happy Hour* de la ProTv. Este divorțată și are doi copii.

Fiecare dintre noi avem o piatră de hotar în viață.
Poate fi un loc, o întâmplare, dar de cele mai multe ori
e un om.
Pentru mine a fost Baba.

1

BABA: Uite cum facem, tu ascultă povestea mea și, dacă tot nu simți nimic, rupi testamentul și se termină totul.

AVOCATA: Sună a șantaj. Și dacă simt ceva?

BABA: Mă reprezinți și mă lași să stau în casa ta până mor.

AVOCATA: Și cine stabilește dacă simt sau nu ceva?

BABA: Tu!

AVOCATA: Mă crezi pe cuvânt?

BABA: Pe cuvânt că te cred.

Boala de care sufăr se cheamă „ingriadinism“, au numit-o așa după mine, deci pot spune că înainte de a ști cine sunt am devenit nemuritoare. Generații întregi de studenți vor învăța conștiincios și vor da examen din mine, din ingridianism... ar fi putut la fel de bine să îi spună și silvianism, dar suna oarecum ca priapism și n-au vrut să confuzeze studenții, cu două boli ale căror nume sună la fel, dar care sunt în esență opuse.

Am trecut din medic în medic, s-au scris cărți despre mine. Medicale deocamdată. Din câte știu, e prima boală care a fost numită după primul pacient diagnosticat și nu după medicul care a descoperit-o. Ingridianism sună bine, sună cum trebuie, a boală. Norocul meu. Principala manifestare a bolii este că nu poți simți nimic pentru nimeni. Nu ai sentimente, nu ai emoții. Sigur că

pe tine nu te deranjează acest lucru, de fapt nici nu îți dai seama că suferi de această boală pînă când nu te atenționează cei din jur. Eu una nu cred că sunt prima persoană care suferă de așa ceva — impropriu spus suferă... Nu sufăr deloc. E una dintre acele boli care îi afectează mai mult pe cei din jur, cu toate că de fapt așa e cu toate bolile, sunt mai mult ale celor din jur decât ale celui în cauză.

ÎNCEPUT AMINTIRE

Prima zi de grădiniță.

Toți copiii ies fugind, un cor de „mami-mami“ spus pe toate tonurile și toate vocile într-un vacarm de nedescris. Eu ies, mă opresc pe trepte, ceilalți copii mă îmbrâncesc când într-o parte, când într-alta, eu stau acolo pe trepte, cu mâinile pe urechi. La un moment dat e liniște. Nu se mai aude nimic, deschid ochii și o văd pe mama, pe atunci era mama, ulterior a devenit Vaivera, rămasă singură în curtea grădiniței. Împietrită. Îmi face un semn vag cu mâna, nu știu de ce, dar am avut impresia că, atunci când o va lăsa jos, mâna îi va cădea. Cu pași înceți, m-am apropiat de ea. M-a strâns în brațe, plângea, m-a strâns tare. Îi miroseam parfumul, căldura ei îmi atingea pielea, lacrimile ei s-au întins și pe fața mea, dar le-am șters cu dosul palmei. Am plecat amândouă, cu pas moale, de femei liniștite care au trăit tot ce era de trăit și au văzut tot ce era de văzut. A doua zi însă am știut ce am de făcut, am strigat „mami-mami“, am fugit în brațele ei și dacă ar fi fost să ne filmeze cineva ar fi părut o scenă bună, nu ar mai fi necesitat o nouă dublă. Dar era cu o zi prea târziu. Totul în viața mea a fost oarecum prea târziu.

SFÂRȘIT AMINTIRE

Fiind nu numai foarte frumoasă, după cum mi s-a spus, ci și foarte deșteaptă — acesta fiind un efect secundar al ingridianismului — după ce am aflat că sunt bolnavă, am învățat repede să îmi maschez boala. Urmăream cu interes științific comportamentul celorlalți copii și făceam întocmai. Cu o zi întârziere...dar ce înseamnă o zi? Am învățat să traduc în gesturi

cuvintele, să văd ce ritual corespunde fiecăruia și să-l reproduc exact. Astfel am băgat de seamă că, atunci când primesc un cadou, copiii se bucură. Asta înseamnă că: se aruncă în brațele părinților, fetițele își dau ochii peste cap, trag de rochiță într-o parte, zâmbesc în colțul gurii și spun cu un anumit ton, puțin cântat „mulțumesc, mami“. Totul durează câteva secunde, mama este apoi uitată, la fel și obiectul bucuriei.

Urmărindu-le comportamentul, am constatat că nu eram chiar atât de diferită. Și ei păreau de cele mai multe ori că se imită unii pe alții. Părerea mea e că și comportamentul e o boală și se ia ca și gripa, dar ce știu eu, eu nu simt nimic.

Am început să citeșc de la trei ani și jumătate și cam pe la șapte ani am avut prima revelație cu furnici. Citeam Bambi și în timp ce mama lui Bambi era împușcată, le-am simțit prima oară. Furnicile venite de nu se știe unde mi se plimbau pe gât în sus. Tropăitul lor provoca un ușor tremur în tot corpul, ca și când mi-era frig și cald în același timp, urmat de o senzație ciudată în stomac. Mi-era foame și eram prea sătulă în același timp, asta era senzația. Răcesc, mi-am spus. Dar apoi am constatat că răceala asta apărea de câte ori citeam... Urma să treacă ceva timp pînă să îmi dau seama că sunt multe feluri de furnici, „mai mari, mai mici“, ca să citez o poezie de la grădiniță, că furnicile astea câteodată umblă de jos în sus, și atunci parcă te ridici și tu odată cu ele, dar că alteori umblă de sus în jos și atunci parcă devii greu și te trag în pământ. Am aflat că lacrimile se pot porni și în casă, chiar dacă nu bate vântul și nu e curent, că dinții se pot dezvălui și singuri, fără să te gândești „acum e un moment care cere să îmi arăt dinții“, că acea cută dintre ochi se face singură câteodată și tot singură dispăre ...

Dacă eram complet incapabilă de o emoție normală, simplă, firească, omenească, eram însă ușor de impresionat „artistic“. Nu puteam simți nimic dacă vedeam cum se scurge sîngele dintr-un animal, dar lacrimile îmi șiroiau pe obraji dacă vedeam o anumită pictură sau ascultam muzică. Orice era artistic ajungea la mine, orice era omeneșc nu. Ca să simt ceva cînd murea cineva, fie o făcea ca la operă, mai murind un pic și mai

cântând un pic, fie... Mi-am format un sistem, sau, ca să fiu mai exactă, l-am împrumutat de la bunicul. Era exact același pe care el îl aplica la timbre.

Îl urmărisem de multe ori cum pune timbrele la loc, mai ales că el avea acel obicei pe care îl au mulți oameni, de a vorbi în timp ce lucrează. Avocații se exclud, firește...

— Așa, asta e un timbru banal, s-au mai editat vreo 1500 din astea, nu prezintă o valoare deosebită, dar hai să îi găsim și lui un loc, măcar de dragul cailor ăștora frumoși.

Timbrul, reprezentând trei armăsari în fugă, unul în spatele celuiilalt, era pus într-un clasor cu coperte de mușama.

Avea clasoare cu coperte de mușama, pentru timbrele neimportante, acele timbre pe care fiecare filatelist le are doar pentru a învăța pe ele cum să se comporte cu timbrele, cum să le mute, cum să le ordoneze. Avea clasoare cu coperte pe care le enumăr acum în ordinea importanței: de mușama, de carton presat și de mătase. Mai avea un clasor gol, din piele de căprioară, pe care îl ținea pentru colifa vieții lui. Spunea că toate celelalte timbre nu fuseseră decât o pregătire pentru acel unic timbru ce urma să vină.

A murit fără să umple acest clasor.

Fie a murit prea devreme, fie timbrul a venit prea târziu.

Prima oară i-am verificat sistemul de clasare al sentimentelor atunci când a murit bunica. În ochii roșii ai mamei nu se mai putea citi nimic clar fiindcă toate sentimentele erau suprapuse, așa că am dat fuga la clasoarele mele și am citit câteva fragmente pe care le aveam la „disperare“, „abandon“, „nedreptate“, „furie“, „vinovăție“, am văzut câteva tablouri care erau cuprinse la „părăsire“, am citit vreo două poezii de Rilke și eram numai bună de consolată o mamă. Cu impresia cuvintelor citite zbatându-se în mine și rezonând sub muzicalitatea imaginilor, am fugit în brațele mamei și i-am oferit regalul de a fi o mamă ce și-a redobândit fiica, nu doar o fiică ce și-a pierdut mama. Sigur, m-a ajutat și televizorul deschis care transmitea funeraliile unui mare șef de stat, probabil și el bunicul cuiva, iar montajul era făcut pe marșul funebru. I-am oferit deci mamei spectacolul

de care avea nevoie. Un calcul simplu mă făcea să cred că după un asemenea minus, pe care ea tocmai îl trăia, era nevoie de un plus și că eu puteam să i-l ofer. Nimic altceva.

Acest sistem de catalogare a sentimentelor, de listare a lor, era propriul meu picior de lemn, de care eram foarte mândră fiindcă rămânea invizibil mării majorității a oamenilor. Cu timpul mi-am dat seamă că era cel mai inutil picior de lemn din lume. Bărbații sunt perfect fericiți cu cele două pe care le am, mai ales atunci când înving cu ele gravitația și timp de trei-cinci minute atîrnă în sus. Iar femeile din jurul meu sunt întotdeauna prea fascinate de exterior ca să mai vadă și altceva. Sau cel puțin eu așa cred.

Ceea ce natura în jocurile ei misterioase îmi refuzase în emoțional îmi oferise din plin în intelect. Eram capabilă să memorez în timp ce citesc, să rețin un număr al paginii pe care se găsea ceva care prezenta interes pentru mine, astfel că nu trebuia să mă opresc din lectură, iar la sfârșit aveam în cap toate numerele paginilor care trezeau în mine sentimente, și știam totodată exact și ce sentiment anume îmi trezea. Era suficient să deduc intelectual ce emoție cere o anumită situație și știam exact către ce cărți și către ce pagini trebuie să mă îndrept astfel încât să am răspunsul exact. În acest demers științific am descoperit și ceea ce eu am numit „lanțul trofic al sentimentelor“.

Întotdeauna mi s-a părut fascinant lanțul trofic, cine pe cine mănâncă... puteam să îl recit de la cap la coadă și de la coadă la cap, evident folosind speciile pe care le știam, care erau din ce în ce mai multe. Era o poezie pe care mi-ar fi plăcut să o recit în fața musafirilor mamei, în sufragerie, dar ea nu vroia, m-a refuzat. Așa că mi-a venit ideea să descopăr lanțul trofic al sentimentelor. Urmăream în cărți cum după cea mai adâncă dorință apare teama, apoi deznădejdea, apoi speranța și din nou teama și iarăși deznădejdea. Am descoperit sistemele de apărare și de disimulare, și am ajuns la concluzia că cel mai slab, cel mai lipsit de apărare sentiment e iubirea. Nu are puterea de pârjol a urii, nu are capacitatea de a dispărea în subteran a fricii, nu are puterea cameleonică de adaptare a bucuriei, nu are rapiditatea

de mișcare a confuziei, iubirea e doar un animal fără apărare, care pare să fie sacrificat chiar înainte de a se naște. Toți scriitorii, poeții, muzicienii au intuit asta, altfel nu i-ar fi acordat atâta atenție.

Memoria mea părea să suplinească din ce în ce mai bine micul meu handicap, tainicul meu picior de lemn. Dacă la început trebuia să mă șontâcăi de la un sentiment la altul, acum îl șlefuisem până la perfecțiune, devenise strălucitor, transparent. Din lemn devenise de sticlă, nu îl mai sesiza nimeni, dar pe mine mă făcea să fug pe întreaga arie a sentimentelor, așa cum degetele unui pianist experimentat fug pe clape, fără nicio importanță în sine, dar cu rezultate uimitoare ca muzică.

Începeam să cânt din ce în ce mai bine. Până și părinții mei ajunseseră să creadă că poate numai li se păruse, că eram doar un om mai introvertit, că aveam nevoie de mai mult timp ca alți copii ca să mă deschid, iarăși o citez aici pe mama, cu „deschisul“ ei, parcă suntem magazine, cu orar și zile libere, în fine, e doar o expresie, ideea era că ajunseseră să spună după mulți medici și nesfârșite peregrinări pe la spitale, că sunt numai „specială“. Asta devenisem: specială. Un copil special care ulterior s-a transformat într-un adult special, așa cum nu prea se întâmplă cu majoritatea copiilor speciali al căror destin e să se piardă pe drum.

Memoria bună, antrenată cu intensitate, dublată de faptul că nu mă certam, nu mă plângeam, nu mă îndrăgosteam, nu eram părăsită, nu aveam zile proaste, nu aveam orgolii rănite, nu aveam trac, nu mă bălbâiam, nu..., nimic!, m-a transformat în acel elev pe care profesorii îl consideră genial, iar colegii se tem de el. Se temeau de mine și erau fascinați de mine, în același timp. Frumusețea mea era în ochii băieților o ștachetă ridicată mult prea sus, ceea ce îi determina să își rupă cu voluptate mereu și mereu gâtul, dar le creștea imediat altul în loc, astfel încât jocul nu înceta. Celelalte fete din clasă au fost nevoite să își găsească prieteni la alte licee, băieți care nu mă cunoșteau, și cu toate acestea nu păreau supărate, mă invitau pe la ele, ma întorceau neîncetat pe toate fețele, să vadă de care băiat îmi